

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Aliud argumentum difficile aduersus definitionem generis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

dum: hic etenim ex circumstantiis, ac tacita intentione philosophorum vocula illa, pluribus, & omnibus, sicubi aliis opponuntur, ac sese inuicem excludunt. Iam quod attinet ad accidens, illud: vel comparatur ad alia accidentia, vt color ad candorem, & nigrorem; & respectu horum non est accidens logicum, quantumve prædicabile, sed genus, vt animal contemplatione hominis, & equi: aut comparatur ad hoc, & illud subiectum, vt album, v.g. ad hominem, & lilium; & horum intuitu genus non est, sed accidens logicum: at de iis, non in quid, sed in quale prædicatur. Tandem differentia subalterna prædicatur quidem de pluribus differentibus specie, non tamen in quid præcisè, sed in quale quid: quamuis namque de suis inferioribus dicatur essentialiter, cæterum non nisi instar accidentis, & per conceptum nomini adiectiuo respondentem, vt suo loco exponetur vberius. Proinde tradita definitio generis nulli, quod non sit genus, conuenit.

9 Ad tertium argumentum respondendum est, nullam in definitione generis negationem committi, nihil in ea geminari: sicut enim, cum definitur substantia, ens per se, eiusmodi finitio neuiquam est nugax, aut superflua, & licet ens in ea bis poni videatur, primò seorsim, & iterum in perfectitate, quæ quidem est formaliter ens; at non nisi semel in ea ponitur, quoniam videlicet perfectitas ob conuersionem entis restringitur ad hoc, vt solum differentiam innominatam enti superadditam significet, non vero ipsum ens, quod tamen aliàs posset significare, vt in metaph. citato lib. 5. tract. 1. latè explicabitur, ita similiter in præsentia, cum dicitur genus prædicabile de pluribus differentibus specie in quid, vocula, differentibus, quæ seorsim sumpta pluralitatem esset significatura, alteri particulæ, nimirum, pluribus, adiuncta, restringitur, & non pluralitatem, sed solum quod ei differentia, seu dissimilitudo superaddit, significat. Quod si quis opponat, tum contra hanc solutionem, tum etiam contra dicenda l. 5. metaph. eiusque nuper citato loco, eodem modo definiri posse hominem, viuens animal rationale, si nimirum animal restringatur ad significandum, id, quod animal viuenti superaddit, in promptu est responsio; nullatenus esse in vsu, vt vnum genus per aliud, vnumvè substantium per aliud restringatur, solumque genus per differentiam, aut quasi differentiam, & substantium per adiectiuum restringi solere, eaque propter definitionem illam hominis nugacem esse, & in ea viuens necessario repeti: quæ ratio in præsentia non militat.

10 Ad quartum dici debet, cum Fonseca 5. metaph. cap. 28. quæst. 11. sect. 2. & Conimbricensibus hic art. 1. genera omnia in eo conuenire, quod de pluribus in quid incompletè prædicentur: genus etenim nunquam est tota essentia speciei, utpote quæ differentiam vltèrius includit: quare omnia genera suprema, & infima ad idem prædicabile spectare: at species omnes in quid completè prædicari, eo, quod species sit tota essentia indiuidui, qua ratione Petrus, Paulus eiusdem omnino essentia, seu substantia censentur, quo spectat illud Basilij lib. 2. contra Eunomiū; Petri, & Pauli & omnium hominum, & si diuersæ sint appellationes, tamen vna est substantia omnium: quapropter, & in plurimis inter nos conuenimus, in proprietatibus solum, quæ circa singula inspicuntur, alio ab alio differente: Et paulo infra, nemo ita ignorans est, & ita communis natura imperitus, vt dicere in animum inducat, Paulum, & Petrum & omnino cunctos homines alterum ab altero alterius esse substantia,

è luro enim vt ego, etiam tu formatus es. Nec non eodem spectat illud Augustini tom. 1. lib. 8. de Trinit. cap. 6. Cum dicuntur tres homines vna natura, vel tres homines eiusdem nature, possunt etiam dici tres homines ex eadem natura: quia ex eadem natura, & alij tres homines possunt existere. Quod si species non esset tota essentia indiuiduorum, sed cuius eorum sua esset essentialis indiuiduatio, sane vt non sunt eiusdem indiuiduationis, ita nec essent eiusdem nature, & essentia; contra quam Basilij, Augustinus, & alij Patres passim censent. Quæ cum ita sint mirum non est, si species à genere diuersum prædicabile constituat. Ea autè particula, incompletè, in definitione generis necessario subauditur, & ex ea elicitur, quandoquidem repugnat, vnum aliquod de pluribus speciebus in quid prædicari, & esse completam essentiam, siue substantiam earum: eo enim ipso, neuiquam plures species forent. Quorum enim essentia completa, & adæquata est eadem, ea sunt eiusdem speciei, vt claret in Petro, & Paulo; ac proinde non poterunt ad diuersas species attingere. Quæ contra hanc solutionem poni solet obiectio, nec leuis illa quidem, tractatu sequenti commodius repellatur.

CAPVT II.

Aliud argumentum difficile aduersus definitionem generis.

11 Quid ita solet obiici: si per impossibile, vt aiunt, nullum esset animal, excepto homine, nullum, nisi rationale, profectò animal tunc esset genus: nihilominus in eo euentu neuiquam posset prædicari de pluribus differentibus specie in quid: non enim esset prædicabile nisi de solis hominibus, quos certum est specie non differre, ac solo numero diuersos esse: reiicienda igitur est ea generis definitio, quippe quæ non conuenit aliis à definito, animali scilicet. Quod tum futurum genus, quæ est prior antecedentis pars, eaque dumtaxat probationis indiga, hunc in modum suadetur: homo in eo euentu maneret, eiusque essentia eadem esset, quæ modo: cur enim ea mutetur, per hoc, quod alia species intereant, atque in chimaras, & rationis entia euanescant? sed homo constat nunc essentialiter ex genere, quod est animal, & ex differentia, quæ est rationale: ergo & tunc perinde se res haberet. Confirmatur argumentum: quoniam in ea hypothesi animal foret genus: at in ea non prædicaretur de pluribus differentibus specie in quid: haud igitur est idem, tam re, quam ratione nostra, esse genus, & ita prædicari; aliàs in nullo euentu, etiam conditionato, & impossibili possent separari: quo pacto, si repugnaret homo, eandem repugnantiam animal rationale subiret.

12 Respondent aliqui primò, animal tunc non futurum genus, sed potius differentiam, & à rationali ratione nostra minime distinctum iri, videlicet, quia cū eo conuerteretur, atque recurreret, & nihil esset rationale, quod non animal, aut animal, quod non rationale: Sed non satisfaciunt: quoniam risibiles, & rationalitas modo sunt in homine ratione nostra distinctæ, & tamen conuertuntur inuicem: item in Deo iustitia, & misericordia, intellectus, & voluntas, omnipotentia, & sapientia recurrunt, ac reciprocantur; quidquid enim in Deo est iustitia, id ipsum rei ipsa est misericordia, & è conuerso, nec fieri potest, vt sit

fit infinite iustus, quin misericors pariter, aut infinite misericors, quin tantundem iustus, & sic de ceteris attributis: & tamen ea distinguuntur in illo ratione nostra. Quamuis ergo in hypothesei argumenti animal, & rationale mutuo se inferrent, & conuersionem, ac reciprocaionem essent habitura, nihilominus distinctionem rationis modo ipsis insitam tum non exuerent: perperam ergo dicitur animalitatem eo in euentu differentiam fore, & neutiquam inter genera numeratum iri, ob identitatem, quam tunc fingitur cum rationalitate subitura.

13 Respondent alij secundo; animal tunc non futurum genus, quia esset proprium. Sed non magis apposite: quoniam proprium est conceptus secundarius, respectu eius, qui essentialis est: at animal non foret eo in euentu conceptus secundarius, respectu rationalis, sed primarius: quo enim pacto effectus animalis tunc essent priores natura, & causalitate effectibus rationalis, etiam ipsum animal animal foret, quodam rationis ordine, prius, quam rationale. Rursus, modo risibile nequit esse proprium respectu rationis, & hominis, quin eis secundario accidat, & conueniat, illiue sit ratione posterius: at ita se habere non posset animal in eo euentu comparatione rationalis & hominis, ob iam dicta: haud ergo eorum respectu posset esse proprium. Deinde, si animal tunc esset proprium contemplatione hominis, maxime quia tota eius essentia esset rationalitas, hoc enim colore vtuntur authores huius solutionis, hoc eam defendunt: at qui absurdum, absonumque est, totam hominis essentiam fore tunc solam rationalitatis differentiam: nam in primis, cur non genere aliquo essentialiter constaret, non, quod à multis animalium speciebus esset abstractum, sed, quod à pluribus viuentium, aut corporum speciebus, vt exponetur inferius? Ad hoc, si rationalitas tum esset tota hominis essentia, similiter hinnibilitas, seu differentia specifica equi esset itidem tota eius essentia, si, mutata hypothesei impossibili, non homo, sed equus maneret solus inter omnes animantium species, & harum nulla, equo exempto, in chimæram non abiret: quid tum autem futurum esset de animali? Haud etenim posset esse proprium: siquidem vel iuxta aduersarios animal transcendit formaliter, & in ea quidditatiue includitur, haud secus, ac ipsa in conceptu equi: sicut ergo eiusmodi differentia tunc esset essentialis equo, illumque primario constitueret, ita etiam animal in ea quidditatiue inclusum: hoc ergo respectu equi neutiquam esset proprium, aut quid secundarium, ac minime essentialē. Quod si propterea dicatur animal tum fore genus equi, & inconsequentia vitium incurritur: cur enim dici non possit idem de animali, si per impossibile in solo maneret homine? & præterea difficultas argumenti manet inexhausta, ac non tollitur, sed ab vna hypothesei ad aliam similem transferitur: quoniam animal, si nullum esset, nisi equus, foret genus; & non proprium, aliudvè prædicabile, & tamen de pluribus differentibus specie in quid neutiquam prædicaretur.

14 Tertio respondent aliqui Thomistæ ex Caietano, ad speciem vnum absolute indituum sufficere, & consequenter ad genus vnicam duntaxat speciem; pluralitatem autem inferiorum in definitione speciei, & generis expressam debere ita intelligi, vt sit conditionata tantum: quapropter animal in euentu argumenti fore genus, quia licet tum absolute non posset prædicari de pluribus speciebus, nec

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

nisi de solo homine, posset tamen conditionate, nimirum si ea darentur: quo pacto, aiunt, naturam Gabrielis Angeli, tametsi pluribus indiuiduis incommunicabilem, nihilominus esse speciem. Cæterum hæc solutio satis superque à nobis reiecta est init. lib. præced. & iuxta eam Deus esset proprie vniuersalis, genusque, & species, posset enim prædicari de pluribus indiuiduis, aut speciebus, si darentur.

Quocirca expeditius respondeo, animal in tali euentu non fore genus, quonia eius ei definitio deesset: probatio autem contraria non vrget: hominem enim constare genere, & differentia est ei denominatio quadantenus extrinseca: nam est illum conuenire cum aliquibus substantiis, quæ non sunt homines & ab eisdem dissentire, siue, quod instar est, eis similem, ac dissimilem esse, quas relationes saltem radicaliter, & ex parte fundamenti, & termini sumptas, quis eorum alterutri, per se, ac seorsim usurpato, extrinsecas inficietur? proinde genus, ac differentia absolute, & adæquate sumpta non sunt de essentia hominis, alteriue speciei reipsa: quod enim est extrinsecum, qui essentialē reuera esse potest: solum ergo aliquid, quod inadæquate est genus, aut differentia, non tamen reduplicatiue, & prout alterutrum eorum est, sed specificatiue, est vera, ac realis essentia hominis, ab eoque prorsus indistincta; hæc igitur eadem manebit, tametsi animal desinat esse genus, in ea hypothesei ficta: haud enim propterea aberit animal ipsum homini omnino intrinsecum, & idem, quod modo inadæquate genus constituit: porro essentiam logicam hominis eo ipso tum mutatum iri, non inconuenit, si vt oportet explicetur, de quo paulo infra.

15 Vergebis tamen: animal in eo euentu, nec differentia, nec proprium esset, vt superius probatum manet: rursus neque accidens, vt certo certius: species autem esse nequiret, non enim diceretur tum complete de homine, sed tantum incomplete: nam sicuti in physica compositione, materia non esset complete essentia hominis, aut etiam anima, quamquam per impossibile non esset alia materia, animavè, præter eas, quibus homo constituitur, ita pariter in compositione logica hominis, animal non esset eius essentia completa, sed incompleta potius, sicuti modò, licet per impossibile nullum aliud animal esset, præter id, quo nunc temporis homo constituitur: hoc ergo tantum relinquitur, vt animal in eo euentu duntaxat genus esset, tametsi speciebus sibi subiectis destitutum: atque adeo per has genus male definitur.

16 Arbitror tamen, quidquid alij censeant, animal in ea hypothesei fore speciem; primo, quia quod prædicatur de pluribus differentibus solo numero in quid est species: sed huiusmodi esset animal in eo euentu; prædicaretur enim in quid, & velut conceptus primarius: quid nuncum in quale, ac secundario prædicari nequeat ob rationes nuper positas, quibus illud non fore proprium euicimus. Deinde de pluribus solo numero differentibus prædicaretur, nimirum de solis hominibus. Secundo quoniam, siquid deesset ei ad speciem, maxime prædicari complete: hoc autem ei non de foret; quin potius complete prædicaretur de suis inferioribus, hominibus videlicet. Ideo enim modò prædicatur incomplete, non verò complete, quia homo, & equus v. g. non sunt eiusdem essentia completa, cum tamen in ratione animalis conueniant; unde videtur sequi animal haud esse modo essentiam completam vtriusque. At hæc ratio non procederet, in eo casu, quo nullum animal præter

C c

hominem

hominem esset: cur ergo animal esse non posset completa essentia hominis? ut enim Petrus, & Paulus, & quicquid alius homo sunt eiusdem essentiae completæ, ita etiam eiusdem rationis animalis essent tunc, utque non sunt eiusdem essentiae completæ cum illo supposito non humano, ita cum eo tunc neutiquam conuenirent in ratione animalis Tertio, id quo homo ita constituitur, ut vi illius partim conueniat cum omni eo, quod sub eodem proximo genere continetur: quin tamen homo sit, & partim etiam ab eo differat, id profecto est species hominis totaque illius essentia, hac etenim ratione, & non alia, modo animal rationale est species, & tota hominis essentia. Atqui in eo euentu, quo nullum esset possibile animal homine excepto, per animal ut est viuens, conueniret homo cum omni eo, quod homo non est, & sub genere proximo viuientis continetur: (quando quidem enim animal tunc non foret genus, uti nostræ rationes probant, solum viuens esset proximum genus hominis, ac proinde hoc à nobis iure merito supponitur) deinde per animal, prout hoc est sensibile, differret homo à planta, & omni eo, quod homo non est, & sub genere viuientis continetur: animal ergo, siue viuens sensibile, tunc foret species quadam, ac tota hominis essentia logica.

17

Enim vero contra hanc decisionem, non leues difficultates existunt. Prima, quam paulo ante opposebam; animal modo non prædicatur complete de homine: ergo neque tunc. Secunda; si animal esset species, ac tota hominis essentia, rationale foret eius proprium, & conceptus secundarius, deque eo in quale prædicaretur: hoc autem omnino falsum esse videtur, quoniam modo rationale non est conceptus secundarius hominis, nec de eo prædicatur in quale, ergo nec tale erit, etiam si reliqua omnia animalia pereant, & sint impossibilia; sicut quamuis nullum album præter hominem possibile esse fingatur, haud propterea albedo desinet homini accidere. Tertia; quia impossibili omni animali præter hominem, huius essentia ob id non variaretur, sed eadem perseveraret: at iuxta nostram decisionem alia prorsus ac diuersa esset; nam modo essentia hominis est animal rationale, tunc autem esset solum animal: hominis ergo essentia inuariato homine variaretur, siue, quod iuxta est, homo sine essentia sua quam modò habet, idem tamen, qui modo, perseveraret. Quarta; quoniam si tunc essentia hominis in solo animali consisteret, & Petrus v. g. hoc solo, quod animal esset, homo esse, & intelligi posset; ergo modo asinus, aut Bos erit homo; est enim tam animal modò, quam tunc esset animal Petrus. Quinta; homo debet definiri, & quidditatiue explicari per eius operationes perfectiores, ac magis nobiles: perperam ergo dicimus, casu quo reliqua animalia in nihilum, & impossibile abirent, fore, ut homo per animal, siue viuens sensibile definiretur, & quidditatiue exponeretur, non autem per rationale: hoc enim esse hominem per respectum ad imperfectiores eius operationes, cuiusmodi sunt sensationes definire, & enucleare, prætermisissis intelligendi ac discurrendi actibus, qui in homine reliquis excellunt, eumque Deo, & Angelo quam similem efficiunt.

18

Hæc quidem difficilia sunt. Quibusdam tamen adnotamentis præiactis haud difficile enodabuntur. Primum, ac potissimum esto; essentiam logicam rei prout talem, & simpliciter, ac adæquatè sumptam non esse omnino intrinsecam, & essentialem, sed partim extrinsecam, & accidentariam, & aliquate-

nus variabilem. Quocirca, cum dicitur essentia logica, vocula illa, logica, est additio diminuens, ut aiunt, si appelletur supra essentiam totaliter sumptam secus verò, si supra solum id quod rei est omnino intrinsecum, & idem, hoc enim non diminuit, sed auget: quippè quod denorat esse idem non tantum re, sed etiam ratione. Suadetur hæc doctrina; quoniam essentia logica rei est eius definitio, siue genus & differentia, per quæ explicatur: At definitio rei, eiusve genus, & differentia, ei non omnino intrinsecus, & essentialiter adueniunt, sed partim extrinsecus, de accidentaliter: nam, uti superius etiam admonitum est rem definiri, ac per genus, & differentiam quodammodo constitui, est eam partim conuenire cum aliis, partim ab iis differre: genus enim est ratio conueniendi, & differentia ratio differendi: conuenire autem, & differre, siue assimilari, & dissimilari ad instar aliarum relationum prædicamentorum aliqua tenus parte sunt extrinsecæ, & accidentales.

Deinde suadetur eadem doctrina, quoniam essentia logica rei, est quæ componitur ex genere, & differentia, animali v. g. & rationali, tanquam ex partibus, non re, sed ratione distinctis, in quo diffidet ab essentia physica, quæ partibus realiter distinctis coalescit: sed compositio rationis rei realiter indiuisæ ab intellectu, non tantum rem ipsam, quam est compositura, sed alias plures ab ea connotatas vnà considerante profecta, non est omnino intrinseca, & essentialis, sed potius accidentalis, & extrinseca: ergo & essentia logica, quatenus eam compositionem inuoluit. Præterea, aliud est hominem esse animal rationale, aliud quod per animal velut rationem genericam, conueniat cum quouis alio animali, & per rationale, velut per differentiam, ab eo diffideat: fatemur illud prius esse omnino intrinsecum, & essentialiale. Cæterum id contendimus, hoc posterius non esse omnino intrinsecum, & essentialiale, sed nonnihil habere, quo extrinsecus, & accidentaliter homini adueniat: Cum ergo animal, & rationale non sit essentia logica, nisi prout est ratio conueniendi, & differendi, siue genus, & differentia, quid mirum, si quatenus est essentia logica, sit etiam aliquatenus extrinseca, & accidentalis? Nec verò id tantum volumus, genus, & differentiam secundò intentionali sumpta, & prout actum intellectus, quo sunt, inuoluunt, esse essentiam logicam, & ex hoc titulo quadantenus esse extrinsecam: quinimo, si rationes hæcenus propositæ paulò attentius inspiciantur, hoc compertum erit eas euincere, genus & differentiam etiam primò intentionali sumpta, homini v. g. non omnino intrinsecus, sed partim etiam extrinsecus accedere.

Denique confirmatur, & declaratur hoc annotamentum, quod primo loco posuimus: quoniam, si qua ratione essentia logica rei non posset esse quadantenus extrinseca, & variabilis, etiam facta per impossibile aliqua varietate in essentiis aliarum rerum, sed potius deberet esse omnino intrinseca, & inuariabilis, quauis extra rem ipsam hypothese data, maximè propterea, quod per eam res definiatur, & explicetur: hæc autem ratio nil nobis officit, nil aduersariis proficit: Deus enim nisi per species, & imagines creaturarum à nobis in hac vita non explicatur, nec definitur: hinc tamen neutiquam fit creaturas, earumve similitudines esse omnino intrinsecas, & essentielles Deo; eoque inuariato omnem illas varietatem reicere. Quocirca cum dici consuevit rem nullam intelligi, aut explicari posse

fine

sine essentia sua logica; siue definitione: unde à fortiori; vt aiunt: effici videtur, nullam rem sine essentia sua logica, siue definitione esse posse, adeoque hanc inuariabilem esse facta quauis mutatione, etiam per impossibile extra rem ipsam in iis: quæ ab ipsa connotantur modo: hæc, inquam, quæ vulgo dici solent, ne hilum nobis aduersantur: etenim Deus nequit à nobis intelligi, aut explicari, sine creaturis, quas connotat, & tamen hæc ei intrinsecæ, & essentielles non sunt, hisque variatis per impossibile, & in chimæras deficientibus, ipse tamen, idem, qui modo, tunc perseveraret. Porro autem, vt iam ante monuimus, haud intendimus, hominem posse esse reipsa, quin sit animal rationale, sed solum futurum reipsa hominem, tamen non per animal rationale, sed per solum animal, aliudvè prædicatum sibi intrinsecum definiretur, ac primariò explicaretur: hoc autem cur appareat, absurdum absonumvè.

21 Secundum, quod prænotari oportet, est: quamuis esse completam essentiam physice, & reipsa sit inuariabile, & quod semel est incompleta essentia migrare nequeat hoc sensu in completam, aut quod completa, in incompletam, facta quauis hypothese accidentaria, & extrinseca: quod quidem luculenter constat exemplo materiæ hominem incompletè, & eius, simulque formæ illum completè constituentis, ita quidem, vt facta quacunque suppositione circa possibilitatem aliorum entium extra hominem, non propterea materia hominem completè, aut illa; & simul forma eum valeant incompletè constituere; quamuis inquam hæc ita se habeant: ceterum quod attinet ad essentiam completam logicam hominis, haud dubium est eam inuariabilem non esse, facta quauis hypothese circa possibilitatem, aut impossibilitatem aliorum animalium extra hominem: quin potius, quæ modo est incompleta, completam esse posse, si non sit aliud vllum animal, quod non sit homo. Ratio huius est, quoniam essentia logica non est omnino intrinseca essentialis, & inuariabilis, vt nuper vidimus, sed potius extrinseca, accidentalis, & varietati quadantenus obnoxia: talis igitur erit, siue de completa sermo sit, siue de incompleta: quemadmodum, si esse cognitum non sit essentialiale intrinsecum, & immutabile, nec eiusmodi erit esse adæquatè, vel inadæquatè, siue quod eodem redit, completè, aut incompletè perfectè, aut imperfectè cognitum, vt per se liquescit.

22 Tertium, & vltimum, quod prænotari oportet, est, accidens proprium, siue quod iuxta est, quale proprium, si logicè sumatur, variabile esse, ac mutationi subiectum, sic, vt, quod modo proprium, siue quale logicum rei non est, sed potius essentia, & quidditas illius, hoc idem facta aliqua hypothese, & per impossibile mutatione aliqua inuecta in alias re, extra id, cuius est, tunc possit, quale, seu proprium logicum eius esse. Probat, quoniam essentia logica simpliciter, & adæquatè sumpta non est inuariabilis, manente reipsa cuius est essentia: ergo nec proprietas, siue qualitas logica ita erit inuariabilis. Tum etiam, quia quod conceptus aliquis sit proprium, & in quale dicatur de quopiam, postulat vnum, aliumque conceptum sibi præsupponi, genericum nimirum, & differentialem: huiusmodi autem præsuppositio quadantenus extrinseca, & variabilis est, sicut & id, quod præsupponi debet, vt supra iterum, iterumque exposuimus: ergo & quod aliquid sit logicè proprium, aut quale rei. Diuersa porro ratio est proprii, seu qualis physici, quod à substantia realiter distinguitur: quidquid enim

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

est substantia, & essentia physice, & reapse, nequit ab ea realiter distingui, aut in proprium, seu quale physicum migrare; propterea, quod distinctio rerum ipsis essentialis sit, & eis inuariatis non possit varietatem vllam subire.

23 His præiactis, dicendum est ad primam rationem contrariam, animal in eo euentu, quo de agmus, prædicatum iri completè de homine, esto modo incompletè de illo dicatur: vt vt materia, quæ modo hominem incompletè constituit, facta quauis mutatione, etiam per impossibile in omnibus extra hominem, cum proculdubio sit etiam incompletè, non vèro completè constitutura: quæ autem vniuersæ ratio, & quæ inter alterum, & alterum disparilitas assignari debeat. ex primo, & secundo liquet annotatione. Ad secundam rationem contrariam respondendum est concessa sequela; nempe exempta de medio possibilitate omnis animalis præter hominem, huius non essentiam logicam, sed potius proprium futuram esse rationalitatem: quod enim hoc procul omni absurditate sit, ex iis claret, quæ tertio loco annotauimus.

24 Ad tertiam rationem contrariam dicendum est, in illo euentu, quo nullum vltra hominem animal esset, eandem hoc ipso futuram esse essentiam physicam illius, non tamen eandem essentiam logicam siue definitionem, ac proinde hominem, quomodo est, tunc etiam fore, non quin animal rationale esset, sed quin hoc esset eius essentia, ac definitio. Quod autem hoc non sit absurdum, aut à ratione alienum, ex iis, quæ primo loco annotauimus, planum fit, atque dilucidum.

25 Ad quartam rationem contrariam dicendum est, facta ea hypothese, quæ de loquimur, nimirum quod omne animal esset homo, ac nullum esset non homo, consequenter omne animal futurum radicaliter rationale, adeoque diuersæ conditionis ab animali, quod modo ab homine, & equo abstrahimus: quocirca nihil mirum, si eo in euentu Petrus v. g. foret homo, hoc solo, quod animal esset: modo vèrò bos, & asinus non sint homines, quantumlibet animalia sint: alia enim ratio animalis nunc est, & alia tunc esset futura.

26 Ad quintam, & postremam rationem respondendum est, regulam illam Lesbyam & fallacem esse, quæ non, nisi per nobiliores operationes res quauis definiri præscribitur: modo enim volitiones spirituales hominis haud dubiè eius sensuibus præstant, & tamen per has, & non per illas definitur: rursus vis iudicativa in homine perfectior est vi discursiva; penes namque illam cum Deo, & Angelis conuenit, non vèro penes hanc; quæ est enim eius imperfectio nec in Deo, nec fortassis etiam in Angelis locum habet. Quapropter quod nullo animali possibili præter vnū hominem, eius tamen discursiones sensuibus, & aliis viuendi actionibus antecellerent, non obesser, quominus per has deberet, & non per illas definiri.

27 Aliter etiam arbitror satisfieri posse præcipuè difficultati initio huius capituli propositæ; videlicet animal, si per impossibile in solo maneret homine, nec futurum genus, nec vllum aliud ex quinque prædicabilibus: hæc enim assignata esse, pro prædicabilibus, quæ modo sunt, omnibus, & singulis, non vèro pro iis, quæ essent in euentu impossibili. Ed vèl maxime, quod ens rationis sit strictè vniuersale, ac prædicabile, & tamen nec genus, nec species, nec differentia, proprium, aut accidens, iuxta tract. præc. statuta: item quod iuxta inibi etiam dicta ens sit propriè vniuersale, & tamen non genus fortassis, nec aliud eorum prædicabilium quæ

C c 2 sequuntur

sequuntur: denique quod Fonseca, & Louanienſes alia prædicabilia innominata prorsus diſtincta ab iis, quæ Porphyrius enumerauit, admittant.

CAPVT III.

Quod sit definitum in definitione generis.

28 **H**Æc quæſtio generi cum reliquis prædicabilibus communis eſt, cæterum tract. præced. diſcutere eam noluimus, propterea quod hic magis ſe prodat eius difficultas, quam in prædicabili in communi: præterquam etiam, quod hic ſolet à peritiſque tractari. Dico ergo primo. Prima intentio, ſecundum ſe præciſe, non eſt definitum in definitione generis: tum, quia prima intentio animal v. g. ſecundum ſe, & præciſo, ac circumſcripto intellectus actu, non eſt prædicabile de pluribus differentiſque ſpecie in eo, quod quid, ſicut paries ſine candore nequit album quippiam eſſe: tum etiam, quia aliàs definitio generis eſſet non eſſentialis, ſed accidentaria definito: quid enim, animali v. g. magis accidit, quam prædicari de pluribus, &c. aut genereitati ſubiici? Neque verò ullum reperiò, cui hæc aſſertio diſpliceat.

29 Dico ſecundò. Secunda intentio, ſeu genereitas, præciſe, ſeu ſecundum ſe, non eſt definitum huius definitionis. Quæ aſſertio, tametiſi ſit contra Scotum Caietanum, Anglicum, Sotum, Sarnarum, Antonium Andream, Mauritiũ, Rodonophum, Burſæum, eſt tamen ſatis communis, & in hunc modum poteſt efficaciter probari. Definitum eius definitionis, eſt id, quod prædicatur de pluribus, &c. At genereitas non eſt id, quod ita prædicatur, cum ſit quidam actus ſingularis: ergo ſola genereitas eius definitionis definitum non eſt. Maior eſt perſpicua; aliàs definitum in definitione hominis non erit, id, quod eſt animal rationale. Minor probatur, quia ſola prima intentio, ſcilicet animal, eſt id, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid; beluiſ nimirum, & hominibus: genereitas enim, vt proximè dictum, eſt quædam ſingularis cognitio: quamuis autem, ſi de illa in communi ſermo ſit, de hac, & illa genereitate ſpecie diſtinctis in quid prædicetur, id tamen habet, non vt eſt genereitas, prout modo eam ſumimus, ſed prout alteri actu ſubiaceret, & genus eſt, quo ſenſu eam neutiquam uſurpamus. Et quidem, eſſo vna ſpecie aut numero genereitas poſſibilis foret, adhuc definitio generis vera eſſet, & tamen ſola genereitas tunc eſſe non poſſet definitum eius definitionis, vt erit intuitu conſpicuum.

30 Reſpondet primò Burſæus, ſolam genereitatem definiri, ei tamen non conuenire definitionem, ſed primæ intentioni, quam illa abſtrahit. Cæterum hæc ſolutio, & ex dictis haud ægre poteſt impugnari, & Ariſtoteſi ſecundo poſt. text. 2. apertè repugnat, nec non etiam identitati illi, quam in cæteris definitionibus cum ſuis definitis omnes agnoſcimus: quocirca eam chimæricam, & commentitiã Soncinas, & Amicus meritò indicant.

31 Reſpondet ſecundò Caietanus, & cum eo neotericorum pars bona; definitionem generis efficere ſenſum formalem, & perinde eſſe genus, id eſſe, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid, ac eſſe iplum prædicari, ſiue quo aliquid ita

prædicatur: quo quidem ſenſu ſoli ſecundæ intentioni conuenit. Verùm hæc ſolutio, & verbis definitionis maniſeſtè repugnat, quæ non *quo*, ſed *quod* prædicatur exprimunt, & menti definiētis, qui in ſua Ilagoge animal exemplum præſentis definitionis adhibet, cui ſanè definitio competere nequit, ſi in prædicto illo ſenſu formali accipiat.

Reſpondet tertio. Scotus definitionem illam generis in actu ſignato, non verò in actu exercito ſumi oportere; qualiſ eius ſenſus hic ſit: genus eſt id, quod in actu ſignato prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid, aut, quod eodem redit, genus eſt intentio ſecunda ſignans aut ſignificans id, quod in actu exercito de pluribus prædicatur, &c. Cæterum hæc ſolutio verbis definitionis, haud magis coheret, quam præcedens, à qua ſolis pene verbis diſfert. Rurſus cum definitur homo v. g. eſſe animal rationale, non ſumitur animal rationale in actu ſignato. ſeu pro ſecunda intentione, quæ animal rationale ſignificat, aliàs hæc propoſitio, *homo eſt animal rationale*, falſa eſſet; cum homo nequeat eſſe eiufmodi ſecunda intentio; ſimiliter ergo non eſt, quapropter definitio generis in actu ſignato ſumi poſſit, aut debeat.

Aſſero tertio: definitum eius definitionis, quæ de agimus, eſt concretum intentionale ex prima, & ſecunda intentione, ſeu natura generica, & genereitate: ex illa vt quod, & in recto; ex hac vt quo, & in obliquo: definiri autem vt quo, & in obliquo eſt attingi in definitione, vt formam, & non in nominandi caſu: in recto verò, & vt quod definiri, eſt attingi in nominandi caſu, & velut id, quod forma, aut qualiſ formæ ſubſternitur: de quo ſuperius lib. 3. huius operis tract. 3. cap. 1. Ergo nec genereitas ſine natura generica nec natura generica ſine genereitate definitur, atque vt Horatii in arte poëtica carmine vtar.

*Alterius ſic**Altera poſcit opem res, & coniuuat amice.*

34 Hanc autem aſſertionem tenent B. Thomas, Toletus, Hurtadus, Capreolus, Gregorius Venetus, Iauellus, Soncinas, Bartholomæus, Amicus, & alij perplures. Ea autem probatur in hunc modum: quoniam definitum, quod per generis definitionem explicatur, non eſt ſola intentio prima, nec ſola intentio ſecunda, vt nuper oſtenſum manet, ergo eſt complexum quoddam vtriuſque: quod autem hæc, vt quo, & in obliquo, illa verò in recto, & vt quod, ex ſuperioribus conſtat: etenim ſi ſecunda intentio eſſet definita, vt quod, & in recto, planè ei conueniret eſſe id, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid: at hoc non illi, ſed primæ intentioni v. g. animali poteſt, ac debet conuenire: rurſus, ſi prima intentio, ſcilicet animal, eſſet definita vt quo, & in obliquo, haud dubiè ei competeret eſſe id, quo animal, aliudve prædicatur de pluribus, &c. quis autem hoc non eius, ſed ſolius ſecundæ intentionis proprium eſſe non videat? Secundo probatur eadem aſſertio, quoniam genus eſt definitum in definitione generis, vt vero verius: at genus eſt complexum quoddam inuoluens in recto, & vt quod, primam intentionem, & vt quo, & in obliquo, ſecundam intentionem, ſiue formam intellectualem: haud aliter, ac album priori modo ſubiectum, & poſteriori albedinem importat, vti oſtenſum eſt citato lib. 3. tract. 3. cap. 3. Quamuis autem ibidem ſtatuumdum ſit, genus, & quoduis aliud concretum intentionale, aut phyſicum, ita etiam aliquando ſumi poſſe, vt importet in recto formam, & in obliquo ſubiectum cæterum quod in præſenti neutiquam ita ſumatur genus,